

&

MINISTERSTVO
KULTURY

&

státní
fond
kinematografie

PRACOVNÍ LISTY

PROJEKTOVÝ DEN

LITERATURA VE FILMU

1. Vysvětlete klíčový pojem adaptace.

>

2. Co je příznačné pro tzv. adaptační obrat?

>

3. Vysvětlete koncept věrnosti a srovnajte přístup režiséra na příkladech filmů Jih proti Severu (1939) a fantasy trilogie Pán prstenů (2001 – 2003).

>

4. Podoba skutečné historické postavy se ve filmu proměňuje v závislosti na místě a době vzniku díla. Vysvětlete, jak a proč se bude lišit postava Adolfa Hitlera v německém filmu 30. let od zobrazení stejného vůdce v současném hollywoodském snímku.

>

5. Pro film lze adaptovat různé zdroje, ne jen literární texty. Uveďte alespoň tři příklady z různých druhů médií a umění, která byla do podoby audiovizuálního díla zpracována, nebo se alespoň stala jeho inspirací.

>

6. a) Kdo je fikční postava na obrázku? Víte, který herec ji zde ztvárňuje?

>

>

b) Kdo a v jakém díle ji původně stvořil?

>

>

c) Jaké jsou typické znaky této postavy, jak ji známe v našem kulturním okruhu?

>

d) Britský seriál, vznikající od roku 2010, ve kterém tato postava vystupuje, aktualizuje její příběhy invenčním způsobem. V několika bodech seriál charakterizujte.

>

7. Jmenujte alespoň tři příklady úspěšných děl z oblasti populární literatury, která se brzy po vydání stala také velmi populárními filmovými či televizními adaptacemi.

>

>

>

>

8. Námět k diskusi: Jaké znáte nejpopulárnější adaptace literárních děl v české (československé) kinematografii a proč se jimi staly?

>

METODIKA HODNOCENÍ

- 1. adaptace** – přizpůsobení se, přetvoření; úprava, přestavba; přeformování; prvek díla se přizpůsobuje jiným podmínkám, v případě literatury ve filmu se text adaptuje médiu filmu, podřizuje se jeho možnostem a zákonitostem
- 2. adaptační obrat** – vývoj uvažování o literatuře ve filmu je charakteristický odklonem od textu směrem ke kontextu produkce, výroby, překladu, distribuce, marketingu či recepce v oblasti knižní i filmové kultury, zahrnuje populární i brakovou literaturu a další média, stejně jako sociální a ekonomické kontexty, adaptace už nejsou vnímány jako pouhé „překlopení“ původního média do jiného, ale jako přepracování, nová interpretace, jednosměrný pohyb od jednoho původního k jednomu adaptovanému textu se problematizuje, proces problematizován jako vícesměrný, zohledňující více inspiračních zdrojů
- 3. koncept věrnosti** – konstrukt na úrovni recepce, který v procesu adaptace literárního díla přisuzuje inspirovanému dílu charakteristiky, které odráží předlohu způsobem, jež recipient považuje za věrný; nejde o kodifikovaný koncept rekonstruovatelný podle určitých pravidel, ale o subjektivní výběr prvků, který recipient či tvůrce považuje za esenciální pro literární předlohu

Jih proti Severu i série **Pán prstenů** usilují o dosažení věrnosti předloze, zatímco historický film se soustředí na co nejpřesnější reprodukci dialogů, fantasy Ipí především na zachycení všech národů, tvorů a jejich specifik (fyzický vzhled, oblečení, architektura, vybavení...); obě adaptace vycházejí z velmi úspěšných literárních předloh, ale zatímco s autorkou Jihu proti Severu, Margaret Mitchellovou, bylo během natáčení konzultováno a tato spisovatelka vznik filmové adaptace svého díla podporovala, J. R. R. Tolkien, autor románové trilogie Pán prstenů, s převodem svého díla na plátna nesouhlasil, a trilogie filmová tak vznikla až čtyřicet let po jeho smrti.

- Zatímco **německý film** bude propagandisticky vyzdvihovat kvality, zásluhy a úspěchy svého tehdejšího vůdce nebo obdivovat jeho charisma či politické názory, **současný hollywoodský film** využije stejné charakteristiky a činy k nekompromisní kritice (možná dokonce karikovaného) diktátora, který nese osobní zodpovědnost za nejtragičtější událost 20. století, 2. světovou válku, a genocidu miliónů lidí.
- 5. hudba** (Crazy Heart, Dreamgirls, Ray, Walk the Line...), **komiks** (Avengers, Batman, Spiderman, Sin City, Superman, X-men...), **muzikál** (Cabaret, Grease, Hello, Dolly!, Mamma Mia!, Oliver!, The Rocky Horror Picture Show, Sound of Music, Sweeney Todd...), píseň (Love Me Tender, Rudolph The Red-Nosed Reindeer, Yellow Submarine...), **televizní program** (Looney Tunes, Miami Vice, Saturday Night Live, Star Trek, Starsky & Hutch, Tom and Jerry, Twin Peaks...), **videohra** (Lara Croft: Tomb Rider, Mortal Combat, Prince of Persia, Resident Evil...), **výtvarné dílo** (Rembrandtova Noční hlídka)

6. a) Sherlock Holmes, Benedict Cumberbatch

b) spisovatel Arthur Conan Doyle (1859 – 1930), fikční literární detektivní příběhy

c) geniální detektiv s téměř nadpřirozenými schopnostmi, vyniká v logice a dedukci, kuřák, závislý na kokainu, žije v Londýně (221B Baker Street), má sklony k excentričnosti a showmanství, je chladný, nespolečenský, středního věku, jeho typické rekvizity: dýmka, kostkovaná čepice, typický kabát, housle

e) příběh je místo viktoriánské Anglie zasazen do současného Londýna, Sherlock Holmes využívá nejmodernější technologie (internet, smartphone, GPS...), filmový styl odpovídá zesílené kontinuitě současné kinematografie, hlavní hrdina je obsazený proti původnímu literárnímu typu, je moderně oblečený, jednotlivé příběhy a postavy jsou přizpůsobeny současnému prostředí (dnešní politická situace, britská královská rodina, John Watson je válečný veterán z války v Afghánistánu, má svou psycholožku...)

7. *Dítě č. 44, Harry Potter, Hra o trůny, Hunger Games, Millenium, Padesát odstínů šedi, Stmívání, Šifra Mistra Leonarda...*